

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GELENEKSEL VE İNTERNET GAZETECİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Hakan ÇETİN, Dr., Akdeniz Üniversitesi, hakanc@akdeniz.edu.tr

Hakan AKAR, Öğretim Görevlisi, Akdeniz Üniversitesi, hakanakar@akdeniz.edu.tr

ÖZET:“İnternet gazeteciliği geleneksel gazeteciliğin tahtını sarsıyor mu? Genç nesiller hangi tür gazeteciliği tercih ediyor?” gibi soruların cevaplarının araştırıldığı bu çalışmada, son yıllarda hızla büyüyen internet gazeteciliği ile geleneksel gazeteciliğin okuma alışkanlıkları karşılaştırılmalı olarak incelenmiştir. Araştırmada Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören 240 öğrencinin görüşleri alınmıştır. Öğrencilerin gazete okuma alışkanlıkları betimsel istatistik yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencileri genellikle internet gazeteciliği ve geleneksel gazeteciliği farklı olarak değerlendirmekte ve birini diğerine tercih etmemektedirler. Ayrıca internet gazeteciliği ne kadar gelişirse gelişsin geleneksel gazeteciliğin yerini alamayacağına inanmaktadırlar. İnternet gazeteciliğini tercih edenler daha çok görselliği, güncelliği ve özgürlüğü tercih sebebi olarak göstermektedirler. Ailelerinin gelir düzeyi ile geleneksel gazete okuma oranı arasında anlamlı bir ilişki varken internet gazetesi okumaları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir. Bu araştırma gelişmekte olan internet gazeteciliği ile geleneksel gazeteciliğin okuma alışkanlıklarının karşılaştırılmalı olarak incelemesi yönünden bir imkân sağlarken, bundan sonra yapılacak araştırmalara ışık tutacağına inanıyoruz.

Anahtar Kelimeler: İnternet gazeteciliği, Geleneksel gazetecilik, Kullanım alışkanlığı, İnternet

UNIVERSITY STUDENTS' VIEWS ON TRADITIONAL AND ONLINE JOURNALISM: CASE OF AKDENİZ UNIVERSITY

ABSTRACT: Reading habits of online journalism growing rapidly in recent years and traditional journalism were compared in this study by addressing to questions of “Does online journalism will take over the leadership of traditional journalism? What kind of Journalism do young generations prefer?” Sample constituted 240 students at Akdeniz University. Students' newspaper reading habits were analyzed using descriptive statistics. The results revealed that university students often considered online journalism and traditional journalism individually and they didn't prefer one to the other. They believed that online journalism cannot replace traditional journalism, no matter how much it develops. Those who preferred online journalism indicated that being more visual, up-dated and freedom were the key factors to prefer. Significant relationship was found between families' income level and traditional newspaper reading rate, but families' income was not correlated with online newspaper reading rate. This research is providing an opportunity to review of reading habits for online journalism and traditional journalism comparatively and we believe that this research will assist further ones.

Key Words: Online journalism, Traditional journalism, Reading habits, Internet

GİRİŞ

1991 yılında World Wide Web(WWW)'in geliştirilmesi ve kullanılmaya başlanmasıyla birlikte internet çok hızlı bir gelişim göstermiştir. Bu gelişim bütün sektörleri etkilediği gibi gazetecilik sektörünü de etkilemiş ve sektörün yaygınlaşması daha kolay hale gelmiştir. Ayrıca internetteki bu gelişmeler bilgiye ulaşma ve ulaştırmayı da hızlandırarak yeni bir gazete türünün doğmasını sağlamıştır.

WWW'in geliştirilmesinden 4 yıl sonra 1995 yılında 8 büyük Amerikan gazetesi (The Washington Post, Times, Mirror, Tribune, vb.) kendilerini internet ortamına taşımışlardır. Aynı yıllarda Türkiye'de elektronik ortama geçen ilk gazete ise 2 Aralık 1995 tarihinde Zaman gazetesi olmuştur (Çakır, 2007:138).

İlk dönem internet gazeteleri, basılı gazetelere çok benzemekte ve site içerikleri şehir rehberleriyle, on-line alışveriş olanakları gibi eklentilerle zenginleştirilmiş, güncellenebilen yazı/haber içerikleriyle de desteklenmiştir (Onursoy, 2005:1). Günümüzde ise basılı yayın yapan birçok gazete yerel gazetelerde dâhil olmak üzere internet üzerinden yayın yapmaktadır. Son yıllarda dünyada olduğu gibi Türkiye'de de internet gazeteciliği çok hızlı bir gelişim göstermiştir. İnternet'in yaygınlaşmasıyla birlikte, geleneksel gazetecilik tamamen ortadan kalkmasa da önemli ölçüde ivme kaybettiği görülmektedir. Bu alanda yapılan araştırmalardan elde edilen sonuçlara göre, internetin gazete satışlarını önemli ölçüde düşürdüğü hatta gazetelerin reklam paylarının belli bir oranını internet gazetelerine kattığı ve ileriye dönük daha büyük oranlarda bu kaymanın yaşanacağı öngörülmektedir (Çakır, 2007).

Yayıncılığın ekonomik boyutu düşünüldüğünde online gazeteciliğin ne kadar önemli olabileceği ortaya çıkmaktadır. Öyle ki birçok ulusal gazetelerin toplam giderlerinin sadece %40'ı haberi toplama, yazma ve kurgulamaya ayrılmaktadır. Geriye kalan basım, pazarlama ve dağıtımına gitmekte olan %60'lık giderler ise, online gazetecilik ile ortadan kalkmaktadır (Kırçıl ve Karagüler, 2003).

Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin geleneksel ve internet gazeteciliğine yönelik kullanım alışkanlıklarını araştırmaktır. Araştırma sırasında üniversite öğrencileri üzerinde "Geleneksel ve İnternet Gazeteciliğine Yönelik Kullanım Alışkanlıkları" anketi uygulanıp, SPSS programı yardımıyla istatistiksel olarak yorumlanmıştır.

Geleneksel Gazetecilik

İnsanlar var olduğu günde beri haber alma ve bilgi edinme merakı içerisindeyler. Bu amaçla dumanla haberleşme, güvercinleri kullanma gibi çeşitli iletişim araçları geliştirmişlerdir. İletişim araçlarındaki gelişmeler haberleşmeyi daha kolay ve ulaşılabilir hale getirmiştir. Günümüzde de önemli bir haber kaynağı olan gazete sözlük anlamı "Politika, ekonomi, kültür ve daha başka konularda haber ve bilgi vermek için yorumlu veya yorumsuz, her gün veya belirli zaman aralıklarıyla çıkarılan bilgilendirme aracıdır." (Türk Dil Kurumu, 2012).

Gazetenin tarihsel gelişiminde, ilk haber toplama ve dağıtım gazetesinin Acta Diurna olduğu kabul edilmektedir. Bu gazete Roma Senatosunca MÖ 59 yılında 2.000 kopya olarak çıkarılıp imparatorluğun değişik köşelerine dağıtılmıştır (Murzakulova, 2008: 4). 15. Yüzyılda keşfedilen matbaa, gazetelerin hızla gelişmesine yol açmıştır. 17. yüzyılın başlarında ise süreli yayımlanan ilk gazeteler Almanya'da basılmıştır. 1605 yılında Johann Carolus'un yayınladığı "Aller Fürnemmen Und Gedenckwürigen Historien" adlı gazete kâğıt üzerine basılan ilk gazete olarak kabul edilmektedir. Türk tarihinde ise ilk basılan Türkçe gazete 1828'de Kahire'de yayınlanmaya başlayan Vekdy-i Misriye'dir. Şu anki Türkiye topraklarında ilk basılı Türk gazetesi ise 1831'de yayımlanan Takvim-i Vekayi'dir (Meggs, 1998: 130-133).

Geçen 150 yılı aşkın zamanda gazetecilik önemli bir gelişim göstermiştir. TÜİK(Türkiye İstatistik Kurumu) verilerine göre 2010 yılında Türkiye'de 401'i günlük olmak üzere 2780 yerel ve ulusal gazete yayımlanmıştır (Türkiye İstatistik Kurumu, 2011). Günümüzde yayınlanan basılı yayın gazetelerinin özelliklerini maddeleştirecek olursak;

- Okunması kolay ve ilgi çekicidir.
- Okuyucu Gazeteyi rahatlıkla yanında taşıyabilmekte ve istediği zaman okuyabilmektedir.
- Gazetelerin arşivlenmesi ve saklanması kolaydır.
- Gazete haberleri arşivlendiği için kalıcıdır ve her zaman tarihi belge niteliği taşır.

- Gazeteler aynı haberi farklı gerekçelerle tekrar gündeme getirebilir, haberi yorum yaparak geniş boyutlarda ele alabilir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2011: 2).

İnternet Gazeteciliği

Bilgi ve iletişim tarihinde radyonun 50 milyon kişiye ulaşması 40 yıl, televizyonun bu sayıyı yakalaması 13 yıl, İnternetin 50 milyon kullanıcıya ulaşması ise dört yıl yeterli olmuştur. İnternetin hızla yaşamımıza girmesi ve yaygınlaşması sadece 21 yıllık bir geçmişe sahiptir. Şu ana kadar görülen en hızlı iletişim aracı olan internet anlık iletişim özelliğine sahiptir (Wendland 2001). Yirminci yüzyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler her alanı etkilediği gibi gazetecilik sektörünü de etkilemiş ve gazetecilik mesleği internet ile yeniden tanımlanmıştır (Soytürk, 2008).

Tek yönlü iletişime alışmış gazetecilik sektörü açısından internetin getirdiği karşılıklı iletişim bir problem olarak ortaya çıkmış, birçok haber organizasyonu bu problemi avantaja çevirerek yeni dünya düzenine ayak uydurmuştur (Schultz, T., 1999).

Yeni iletişim teknolojileri sayesinde haberlerin saniyeler içerisinde öğrenilip, internet ve GSM hatları üzerinden servis edilebilmesi yeni bir kavram ortaya koymuştur. Buna genel olarak internet gazeteciliği denmekle birlikte, çevrimiçi gazetecilik, haber portalı, haber siteleri, gazete siteleri gibi terimlerde aynı kavramı ifade etmek için kullanılmaktadır.

İnternet gazeteciliği, gazetecilik mesleğinin haber toplama yöntemleri kullanılarak, insanların internet aracılığıyla bilgilendirilmesi şeklinde tanımlanabilir. İnternet gazeteciliğinde, geleneksel gazetecilikten farklı olarak daha az gazeteciyle ve personelle daha büyük kitlelere ulaşma imkânı sağlanmaktadır (Neuberger vd., 1998).

Yeni gazetecilik türü olan internet gazeteciliğinin sunmuş olduğu imkânlar ve avantajlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Karaduman, 2003: 143).

- Haberlere çok hızlı bir şekilde erişim sağlanması,
- Haberlerin sürekli güncellenebilmesi,
- Okuyucunun habere istediği zaman ulaşabilmesi,
- Haberleri ses-grafik-görüntü olarak takip edebilme imkânı sunması,
- İstenilen haber veya haberlerin depolanabilmesi,
- Haber arşivlerine istenildiği zaman ulaşabilmesi,
- Okurla interaktif etkileşim, geri besleme-yorum alabilmesi,
- Haberle ilgili konularda web sitelerinin linklerinin verilmesiyle, arka plan bilgilerine kolaylıkla ulaşabilmesi,
- Basılı medyada yer almayan farklı haberleri barındırabilmesi,
- İnternet gazeteciliğinin maliyetinin geleneksel gazeteciliğe göre daha az olması,
- Alternatif fikirlere sahip genç yazarların kendini ifade edebilmesi,

İnternet gazeteciliği yukarıda sayılan olumlu yönlerinin yanında bazı olumsuzlukları da barındırabilir. Olumsuzluklar aslında sağlanan imkânların kötü amaçlar için kullanılması ile ilgilidir. İnternet ile bilgiye ulaşma ve ulaştırma hızlı olduğundan kişiler, kurumlar veya devletler çok rahatlıkla bilgi çarpıtması yapabilmektedirler. Ayrıca internet gazeteciliğinde ulaşılan haberin asıl kaynak olmayabileceği, haberin birden fazla kişiye uğrayarak değişikliğe uğrayabileceği gerçeği de unutulmamalıdır.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel çözümlene teknikleri ile ilgili kısımlara yer verilmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Türk Üniversite öğrencilerinin geleneksel ve internet gazeteciliği tercihlerini ve buna bağlı olarak kullanım alışkanlıklarını tespit etmektir.

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenimizi Üniversite eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında uygulanacak anketin evren için maliyeti yüksek olacağından örneklem alıma yöntemine gidilmiştir. Çalışma evrenini %32,5'ini (n=78) kadın, %67,5'ini de (n=162) erkek öğrenciler olmak üzere Akdeniz Üniversitesinde okuyan 240 öğrenci temsil etmektedir. Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören basit tesadüfi (random) örnekleme yöntemiyle tespit edilen 240 öğrenciye "geleneksel ve internet gazeteciliği kullanımı" anketi uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan 240 öğrencinin yaşlarına göre dağılımları Tablo 1'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tablo 1 Katılımcıların Demografik Özellikleri

		Cinsiyet		Toplam	Yüzdesi (%)
		Kadın	Erkek		
Yaş	18ve Altı	3	4	7	2,9
	19-20	40	72	112	46,7
	21-22	23	59	82	34,2
	23-24	9	23	32	13,3
	25 ve Üzeri	3	4	7	2,9
Toplam		78	162	240	100

Sınıf dağılımı %0,8'i (n=2) Hazırlık sınıfı, %41,7'si (n=100) 1.Sınıf, %39,2'i (n=94) 2.Sınıf, %11,7'si (n=28) 3.Sınıf, %5'i (n=12) 4.Sınıf ve %1,7'si (n=2) 5. Sınıf'tan oluşmaktadır. Tablo 2 incelendiğinde de sınıfların fakültelere dağılımı görülmektedir.

Tablo 2 Fakülte ve Sınıf Dağılımı

		SINIF					Toplam	
		Hazırlık	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf		5.Sınıf
FAKÜLTE	Eğitim	0	3	4	5	2	1	15
	İletişim	0	3	9	4	3	0	19
	Mühendislik	1	3	1	0	0	2	7
	G.S.F.	0	3	3	0	0	0	6
	İ.İ.B.F.	1	2	2	3	1	1	10
	Edebiyat	0	8	9	11	5	0	33
	Tıp	0	1	0	0	0	0	1
	Fen	0	4	1	1	1	0	7
	Ziraat	0	1	1	2	0	0	4
	MYO(Teknik)	0	63	54	0	0	0	117

Hukuk	0	2	1	2	0	0	5
MYO(İ.İ.B.)	0	7	9	0	0	0	16
Toplam	2	100	94	28	12	4	240

Veri Toplama Aracı

Bu araştırma geleneksel ve internet gazeteciliğinde üniversite öğrencilerinin kullanım alışkanlıklarını tespit etmek ve internet gazeteciliğinin basılı yayın gazeteciliğine yönelik tercihlerini belirlemeye yöneliktir. Bu amaç doğrultusunda araştırmacılar tarafından gerekli literatür çalışmaları yapılmıştır. Daha önce bu konu ile ilgili yapılmış ölçek ve anketler incelenerek “Geleneksel ve İnternet Gazeteciliğine Yönelik Kullanım Alışkanlıkları Anketi” oluşturulmuştur (Karaduman, 2003). Anketin kapsam geçerliği için uzman görüşünden faydalanılmış, alanda çalışan 2 uzman ile 1 ölçme değerlendirme uzmanına anket incelenmiştir. İncelemeler sonucunda gerekli düzeltmeler yapılarak ankete son hali verilmiştir.

Araştırmanın verileri geliştirilen anket yoluyla elde edilmiştir. Anket 4 bölümden oluşmaktadır. Bunlar;

1. Demografik bilgiler kısmı
2. Basılı yayın gazeteciliği kısmı (geleneksel gazeteler)
3. İnternet gazeteciliği kısmı
4. İnternet gazeteciliği & basılı yayın gazeteciliği tercihleri kısmı

Veri Çözümleme Tekniği

Anket sonucu elde edilen veriler sayısallaştırılarak istatistiksel analizleri yapılmıştır. İstatistiksel analizlerin yapımında SPSS 17.0 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verilere frekans, yüzde işlemleri ve Ki – Kare Bağımsızlık Testi uygulanmış gerekli görülen yerlerde veriler tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bilgisayara Sahip Olma ve İnternet Kullanım Dağılımı

Kişilerin bilgisayara sahip olma ve bilgisayara ulaşma oranlarına baktığımızda %30,1'nin (n=72) kişisel bilgisayarı olmadığı fakat bu kişilerin yarısından fazlasının (n=42) aile fertlerinden birisiyle, arkadaşıyla veya diğer imkânlarla her an bilgisayara ulaşabildiği görülmüştür. Kişisel bilgisayara sahip olanların %65,8'inin (n=158) internet bağlantısı bulunmaktadır.

Kişilerin aile geliri ile internete bağlanma oranları arasında bir doğru orantı bulunmaktadır. Tablo 3'e bakıldığında ailelerin gelirleri arttıkça internete bağlanma oranları da artmaktadır. Yıllık geliri 10 bin ve altında olanlar için internete bağlanma oranı %60 ve bağlanmama oranı %40 iken yıllık geliri 40 bin ve üzeri olanlar için ise internete bağlanma oranı %91'lerdedir.

Tablo 3 Yıllık gelir ile internete bağlantı arasındaki ilişki

İnternet Bağlantısı Var mı?	Ailenizin Yıllık Geliri					Toplam
	10bin ve altı	10-20 bin	20-30 bin	30-40 bin	40 bin ve üzeri	
Evet, internet bağlantım var	61	53	30	3	11	158
Hayır, internet bağlantım yok	50	24	5	2	1	82
Toplam	111	77	35	5	12	240

Geleneksel Gazetecilik İle İlgili Bulgular

Geleneksel Gazeteciliği Takip ve Abone Oranları

Araştırmaya katılan kişilerin basılı yayın gazete takip etme oranlarına bakıldığında %25,8'nin (n=62) hiçbir gazeteyi takip etmediği görülmektedir. Çoğunluk %58,4'sı (n=140) 1 veya 2 gazete takip etmektedir. Gazete takip etme sıklığına baktığımızda düzenli olarak her gün gazete okuyan kişi oranı (n=70) %29,8'dir.

Basılı yayın gazetelerinden en az bir tanesine abone olma oranına bakıldığında yüzde 13,8'nin (n=33) bir gazeteye abone olduğu tespit edilmiştir. Basılı yayın gazetelerini genellikle nereden takip edersiniz sorusuna verilen cevaplara bakıldığında %62,9'nun evinden takip ettiği görülmektedir. Başka bir ifade ile en az %62,9'nun düzenli veya düzensiz bir gazete satın aldığı söylenebilir.

Basılı yayın gazete takip etmeme sebepleri

Düzenli gazete takip etmeyenlerin gazete takip etmeme sebepleri tablo 4'de ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

Tablo 4. Basılı yayın gazete takip etmeme sebepleri

	Kişi Sayısı	Yüzde
Okumayı sevmiyorum	11	17,7
Ekonomik sıkıntı	1	1,6
Doğruluğuna inanmıyorum	5	8
Fiyat yüksekliği	2	3,22
Aklıma gelmiyor	14	22,5
İhtiyaç duymuyorum	24	38,7
Diğer	5	8
Toplam	62	%100

Tablo 4'de basılı gazete takip etmeme sebeplerinin en başında ihtiyaç duymuyorum (%38,7) görüşü yer almaktadır. İkinci ve üçüncü sırada ise %22,5 aklıma gelmiyor, %17,7 okumayı sevmiyorum bulunmaktadır.

Basılı yayın gazete alma sebebi

Araştırmaya katılanların basılı yayın gazetelerini alma sebeplerine tablo 5'e baktığımızda %54,5 gibi yüksek bir oranla bilgi edinme amaçlı olduğu görülmektedir. Spor haberleri ve köşe yazıları %14,6 ile bilgi edinmeyi takip etmektedir.

Tablo 5. Basılı yayın Gazetelerini alma sebebiniz nedir?

	Kişi Sayısı	Yüzde
Spor haberleri	26	14,6
Bulmaca	5	2,8
Köşe yazarları	26	14,6
Bilgi edinme	97	54,5
Magazin	11	6,2
Diğer	13	7,3
Toplam	178	%100

En çok okunan gazete sayfası

Tablo 6 incelendiğinde en çok okunan gazete sayfasının güncel (%23,5), spor (%22,5) ve siyaset (21,9) sayfaları olduğu görülmektedir. Anket sonuçlarına göre en az okunan gazete sayfası %1,1’le ekonomi sayfasıdır.

Tablo 6. En çok okunan gazete sayfası

	Frekans	Yüzde
Siyaset	39	21,9
Sağlık	5	2,8
Spor	40	22,5
Yaşam	6	3,4
Güncel	42	23,5
Kültür	13	7,3
Dünya	10	5,7
Hepsi	21	11,8
Ekonomi	2	1,1
Toplam	178	100,0

İnternet Gazeteciliği ile İlgili Bulgular

İnternet Gazeteciliği Takip ve Erişim İmkânları

Araştırmaya katılanların %61,1’i en az bir internet gazetesi takip ederken bunların sadece %12,2’si (n=18) abone sistemiyle takip etmektedir. Ayrıca üniversite öğrencilerinin %38,9’unun hiçbir internet gazetesini takip etmediği ve %87,8’inin elektronik gazetelere abone olmadığı tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin internet gazetelerini nereden takip edersiniz sorusuna verdikleri cevaba göre internet gazetelerini çoğunlukla (%63,3) evlerinden takip ettikleri görülmektedir. Daha sonra öğrencilerin internet gazetelerine internet kafeleri (%11,6) ve Üniversite (%10,9) imkânlarını kullanarak eriştikleri belirlenmiştir. İnternet gazetelerine erişim yöntemleri incelendiğinde büyük bir çoğunluğunun (%61,2) arama motoru kullanarak internet gazetelerine eriştiği görülmektedir. Doğrudan gazete sitelerinin ismini yazarak ulaşma oranı yüzde 33,3, başka web sitelerindeki linkleri kullanarak girenlerin oranı ise % 5,4’tir.

En çok ziyaret edilen gazete türleri

Tablo 7’ye göre üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%39,5) internet üzerinden güncel haberleri takip etmektedirler. Bunu sırası ile yüzde 27,9 ile spor ve yüzde 21,1 ile siyasi haberler izlemektedir.

Tablo 7. En çok ziyaret edilen gazete türleri

	Frekans	Yüzde
Siyasi	37	20,8
Spor	47	26,4
Magazin	17	9,6
Güncel	62	34,8
Ekonomi	5	2,8
Diğer	10	5,6
Toplam	178	100,0

İnternet Gazeteciliği & Basılı Yayın Gazeteciliği Tercihleri Kısmı

Araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin çoğunluğu (%58,1) internet gazetelerinden önce basılı günlük gazete takip etmişlerdir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı (%58,5) internet gazeteciliğini basılı yayın gazeteciliğine tercih etmemektedir.

Tablo 8. İnternet gazetelerinden önce basılı günlük gazete takip etme oranları

İnternet gazetelerinden önce basılı günlük gazete takip eder miydiniz?		
	Frekans	Yüzde
Evet	132	55,0
Hayır	95	39,6
Kararsızım	13	5,4
Toplam	240	100,0

Tablo 9. İnternet gazeteciliğini, Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğine tercih etme oranları

İnternet gazeteciliğini, Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğine tercih eder misiniz?		
	Frekans	Yüzde
Evet, ederim.	93	38,8
Hayır, etmem.	131	54,6
Kararsızım	16	6,7
Toplam	240	100,0

İnternet gazeteciliğini basılı yayın gazeteciliğine tercih eden öğrencilerin, tercih etme sebepleri incelendiği zaman %18,8'inin resim ve videolar (multimedia) için, %17,1'inin daha özgür olduğunu düşündüğü için, %15'inin ise daha güncel haber alabildiği için tercih ettikleri görülmektedir. İnternet gazeteciliğini en az tercih etme sebebi ise %2,5 ile "daha çok güvendiğim için" seçeneği olmuştur.

Tablo 10. İnternet gazeteciliğini, Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğine tercih etme nedenleri

İnternet gazeteciliğini, Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğine tercih etme nedeniniz nedir?		
	Frekans	Yüzde
Resim ve Videoları için	45	22,4
Daha çok güvendiğim için	6	3,0
Doğayı sevdiğim için(kâğıt tasarrufu)	14	7,0
Daha özgür olduğunu düşündüğüm için	41	20,4
Haber arşivlerine ulaşabildiğim için	34	16,9

Yazarı çok olduğu için	7	3,5
Daha güncel haber alabildiğim için	36	17,9
Yorum yazabildiğim için	9	4,5
Diğer(.....)	9	4,5
Toplam	201	100,0

Tablo 11. Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğini, İnternet gazeteciliğine tercih edilme oranları

Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğini, İnternet gazeteciliğine tercih eder misiniz?		
	Frekans	Yüzde
Evet, ederim.	91	37,9
Hayır, etmem.	126	52,5
Kararsızım	23	9,6
Toplam	240	100,0

Araştırma bulgularına göre üniversite öğrencilerinin %58,1'i basılı yayın gazeteciliğini internet gazeteciliğine tercih etmemişlerdir. Basılı yayın gazeteciliğini tercih eden %41,9'luk öğrenci grubunun %28,8'inin kâğıttan okumayı sevdiği için basılı yayını tercih ettikleri anlaşılmıştır. Bunu sırasıyla "haberlerine güvendiğim için" (%9,2) ve "büyük şirket olduğu için" (%4,6) seçenekleri izlemiştir.

Tablo 12. Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğini, İnternet gazeteciliğine tercih etme nedenleri

Basılı yayın (geleneksel) gazeteciliğini, İnternet gazeteciliğine tercih etme nedeniniz nedir?		
	Frekans	Yüzde
Büyük şirket olduğu için	11	8,6
Kâğıttan okumayı sevdiğim için	69	53,9
Bilgisayar kullanmadığım için	10	7,8
Haberlerine güvendiğim için	22	17,2
İnterneti kullanmadığım için	6	4,7
Abonesi olduğum için	3	2,3
Diğer	7	5,5
Toplam	128	100,0

Üniversite öğrencilerinin çok büyük bir çoğunluğu (%64,8) internet gazeteciliğinin basılı yayın gazeteciliğini bitiremeyeceğine inanmaktadır.

Tablo 13. İnternet gazeteciliğinin geleneksel gazeteciliği bitireceğine inanıyor musunuz?

İnternet gazeteciliğinin geleneksel gazeteciliği bitireceğine inanıyor musunuz?		
	Frekans	Yüzde
Evet, inanıyorum	74	30,8
Hayır, inanmıyorum	136	56,7
Kararsızım	30	12,5
Toplam	240	100,0

Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin ailesinin gelir düzeyi ile geleneksel gazete okuma arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir ($\chi^2(16) = 10.03, p>0,05$). Buna ek olarak öğrencilerin ailelerin gelir düzeyi ile internet gazetesi okuma arasında da anlamlı bir ilişki yoktur ($\chi^2(16) = 20.59, p>0,05$).

Araştırma sonuçlarına göre internet gazeteciliğinde siyaset bölümünü okuyan üniversite öğrencilerinin %61,5'i basılı yayın gazetelerinde de siyaset sayfasını okumaktadır. Aynı şekilde spor bölümünü okuyanların %59,3'ü, güncel bölümünü okuyanların %53,3'ü ve dünya bölümünü okuyanların %64,3'ü basılı yayınlarda da yine aynı haber sayfalarını okumaktadırlar.

Analiz sonuçlarına göre, internet gazeteciliğinde en sık ziyaret edilen bölümler ile geleneksel gazetecilikte takip edilen haber sayfaları arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır ($\chi^2(64) = 322.5, p<0,05$).

Tablo 14. İnternet Gazeteciliğinde En Sık Ziyaret Edilen Bölümler

	Siyaset	Sağlık	Spor	Yaşam	Güncel	Kültür	Dünya	Hepsi	Ekonomi
Siyaset	24 61,5%	3 7,7%	1 2,6%	1 2,6%	4 10,3%	3 7,7%	1 2,6%	2 5,1%	0 .0%
Sağlık	0 .0%	3 30,0%	1 10,0%	1 10,0%	2 20,0%	0 .0%	0 .0%	2 20,0%	1 10,0%
Spor	1 1,9%	8 14,8%	32 59,3%	2 3,7%	8 14,8%	0 .0%	1 1,9%	2 3,7%	0 .0%
Yaşam	0 .0%	0 .0%	0 .0%	2 20,0%	4 40,0%	0 .0%	0 .0%	4 40,0%	0 .0%
Güncel	3 6,7%	1 2,2%	5 11,1%	1 2,2%	24 53,3%	5 11,1%	2 4,4%	4 8,9%	0 .0%
Kültür	2 11,8%	0 .0%	0 .0%	3 17,6%	2 11,8%	5 29,4%	4 23,5%	1 5,9%	0 .0%
Dünya	0 .0%	0 .0%	2 14,3%	0 .0%	1 7,1%	0 .0%	9 64,3%	1 7,1%	1 7,1%
Hepsi	0 .0%	2 7,7%	3 11,5%	0 .0%	11 42,3%	0 .0%	0 .0%	8 30,8%	2 7,7%

Ekonomi	0	0	1	0	1	0	0	0	0
	,0%	,0%	50,0%	,0%	50,0%	,0%	,0%	,0%	,0%
Toplam	30	17	45	10	57	13	17	24	4
	13,8%	7,8%	20,7%	4,6%	26,3%	6,0%	7,8%	11,1%	1,8%

Pearson ki kare=322,51, df=64, p=0,000

Yapılan araştırmada evinde internet bulunan üniversite öğrencilerin internet gazeteciliğini kullanmaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. ($\chi^2(8) = 28.06, p < 0,05$) İnternet gazeteciliğini kullananların %66,3'ünün evinde internet bağlantılı bilgisayar bulunmaktadır. %20'sinin evinde internet bağlantısı bulunmamakta, %13,7'sinin evinde bilgisayarı bulunmamaktadır. Ayrıca, evinde internet bağlantısı olan üniversite öğrencilerinin günlük takip ettikleri gazete sayısının diğerlerine göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırma bulgularına göre evde bulunan internet bağlantısı ile geleneksel gazete okuma arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($\chi^2(8) = 6.51, p > 0,05$).

TARTIŞMA

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin basılı gazeteleri ve internet gazetelerini kullanım alışkanlıklarını karşılaştırmalı olarak inceleme fırsatı vermiştir. Araştırmaya katılanların %80,9'unu 19-22 yaş aralığındaki gençler oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu araştırma sonuçları bir bakıma gençlerin görüşü olarak da değerlendirilebilir.

Analiz sonuçlarına göre bir öğrencinin aile geliriyle internete bağlanma oranı arasında belirgin bir fark vardır. Yıllık geliri 10 bin ve altında olanlar için internete bağlanma oranı %60 iken yıllık geliri 40 bin ve üzeri olanlar için ise internete bağlanma oranı %91'lere ulaşmaktadır. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı tarafından yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'de İnternet kullanım ücretleri Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelere oranla çok daha yüksektir (Urhan ve Kızılcıca, 2011). Öğrencilerin ailelerinin ekonomik durumu ile internet bağlantısına sahip olma durumu arasında doğru orantılı bir ilişkinin olması beklenen bir sonuçtur.

Üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%58,4) günlük bir veya iki gazete takip etmektedir. Fakat bunların sadece %13,8'i abonelik sistemini kullanmaktadır. Öğrencilerin gazeteleri neden takip etmedikleri incelendiğinde %61,2'sinin gazete okumayı alışkanlık haline getirmediği için takip etmediği dikkat çekmektedir. Dünya gazeteler birliği (WAN)'ın açıkladığı raporda basılı gazeteler Hollanda'da %97, Japonya'da %94,2, İsviçre'de %90, Kore %84,5 oranında abonelik sistemiyle takip edilmektedir (WAN-IFRA, 2011). Türkiye'de gazete abonelik sisteminin gelişmesinin ülke okuma oranına büyük bir katkısı olacağı aşikârdır. Basılı gazete abone sayısı ile takip etmeme nedeni arasındaki ters ilişki incelendiğinde, abone sayısının artmasının gazete okuma oranlarını arttıracığı düşünülebilir. Ankete katılanların %54,5'i bilgi edinmek amacıyla basılı gazete aldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin en çok okuduğu gazete sayfaları günlük haberlerin yer aldığı güncel (%23,5) ve spor (%22,5) sayfalarıdır. Üniversite öğrencilerin yaşları düşünüldüğünde, güncel haberleri merak etmesi ve spor sayfasına ayrı bir önem vermesi beklenmektedir. En az okunan gazete sayfası %1,1'le ekonomi sayfasıdır. Öğrenciler genelde çalışmadıkları için ya da kendi iş düzenleri olmadığı için ekonomik gelişmeleri merak etmemeleri normaldir.

İnternet kullanan öğrencilerin %61,1'i en az bir internet gazetesini takip ederken %38,9'unun hiçbir internet gazetesi takip etmediği görülmüştür. İnternet gazeteciliğini kullananların %12,2'si (n=18) abone yöntemiyle takip işlemini gerçekleştirmektedir. İnternet gazetelerine erişim yöntemleri incelendiğinde ise büyük bir çoğunluğunun (%61,2) arama motoru kullanarak internet gazetelerine eriştiği görülmektedir. Buda bize arama motorlarının aktif olarak kullanıldığını göstermektedir.

Üniversite öğrencilerinin internet gazetelerini nereden takip edersiniz sorusuna verdikleri cevaba göre internet gazetelerini çoğunlukla (%63,3) evlerinden takip ettikleri görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%39,5) internet üzerinden güncel haberleri takip etmektedirler. Bunu sırası ile yüzde 27,9 ile spor gazeteleri izlemektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı (%58,5) internet gazeteciliğini basılı yayın gazeteciliğine tercih etmemektedir. İnternet gazeteciliğini basılı yayın gazeteciliğine tercih eden öğrencilerin, tercih etme sebepleri incelendiği zaman %18,8'inin resim ve videolar (multimedia) için, %17,1'inin daha özgür olduğunu düşündüğü için, %15'inin ise daha güncel haber alabildiği için tercih ettikleri görülmektedir. İnternet gazeteciliğini tercih etme sebepleri arasında en az olan %2,5 ile "daha çok güvendiğim için" seçeneği olmuştur.

Basılı yayın gazeteciliğini tercih eden %41,9'luk öğrenci grubunun %28,8'inin kâğıttan okumayı sevdiği için basılı yayını tercih ettikleri anlaşılmıştır. Üniversite öğrencilerinin çok büyük bir çoğunluğu (%64,8) internet gazeteciliğinin basılı yayın gazeteciliğini bitiremeyeceğine inanmaktadır. Araştırma bulguları, üniversite öğrencilerinin ailesinin gelir düzeyi ile geleneksel gazete okuma arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir. Buna ek olarak öğrencilerin ailelerin gelir düzeyi ile internet gazetesi okuma arasında da anlamlı bir ilişki yoktur. Araştırma sonuçlarına göre internet gazeteciliğinde siyaset bölümünü okuyan üniversite öğrencilerinin %61,5'i basılı yayın gazetelerinde de siyaset sayfasını okumaktadır. Aynı şekilde spor bölümünü okuyanların %59,3'ü basılı gazetelerin spor bölümünü okumaktadır.

Yapılan araştırmada evinde internet bulunan üniversite öğrencilerinin internet gazeteciliğini kullanmaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. İnternet gazeteciliğini kullananların %66,3'ünün evinde internet bağlantılı bilgisayar bulunmaktadır. Ayrıca, evinde internet bağlantısı olan üniversite öğrencilerinin günlük takip ettikleri gazete sayısının diğerlerine göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma bulgularına göre evde bulunan internet bağlantısı ile geleneksel gazete okuma arasında ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

İnternet bağlantı ücretlerinin düşürülmesi daha çok ailenin evinde internet bağlantısının olmasına, dolayısıyla internet gazeteciliğinin daha fazla kullanılmasına sebep olabilir.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin çoğu okumayı alışkanlık haline getirmediği için gazete okumamaktadır. Geleneksel gazetelere abonelik sisteminin özendirilmesi gazete takip etme oranlarını arttırabilir. Öğrencilerin en çok okudukları güncel ve spor sayfalarının sayısının artması, öğrencilerin gazeteye olan okuma arzularını arttırabilir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu arama motorlarını kullanarak gazetelere erişmektedirler. Uygun kelimeler kullanarak arama motorlarında internet gazetelerinin öne çıkması sağlanarak kullanım oranları arttırabilir.

Ward'a (2010: 163) göre gazetecilikte güven en önemli kıstaslardan biri olmasına rağmen üniversite öğrencileri gazete tercihlerinde güveni göz ardı etmektedirler. Öğrenciler internet gazetelerinin genellikle güncel ve spor sayfalarını, evlerinden bağlanarak takip etmektedirler. Ortak kullanım alanlarında belirli noktalara sadece internet gazetelerine bağlanan küçük bilgisayarlar ya da dizüstü/tablet bilgisayarlar yerleştirilebilir. Bu sayede öğrenciler gün içinde internet gazetelerini okuyabilirler. İnternet gazetelerinin okunma oranının da böylece artacağı söylenebilir.

Öğrencilerin internet gazetelerini geleneksel gazetelere tercih etmelerinin başlıca sebebi resim ve videolardır. İnternet gazetelerinin haberleri bol resim ve mümkünse videolarla zenginleştirilerek üniversite öğrencileri arasında daha fazla kullanım oranına ulaşılabilirdi. Araştırmaya katılanların geleneksel gazeteleri internet gazetelerine tercih etmelerinin temel sebebi kâğıttan okumayı sevmeleridir. Belki de bu sebeple, öğrenciler internet gazeteciliğinin ne kadar gelişirse gelişsin, basılı yayın gazeteciliğini bitiremeyeceğine inanmaktadır.

Öğrencilerin ailesinin gelir düzeyi ile geleneksel gazete okuma oranı arasında anlamlı bir ilişki olmasına rağmen internet gazetesi okumaları arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Bu sebeple geleneksel gazeteler okunma oranını arttırmak için fiyatlarını iyi belirlemelidirler. İnternet gazetesi takip etmekle aile geliri arasında görünürde anlamlı bir ilişki olmasa da internete bağlanma oranı ile aile gelir düzeyi arasında bir ilişki vardır. İnternete bağlanan öğrencilerin çok büyük bir çoğunluğu internet gazetelerini de takip ettiğinden aile gelir düzeyi dolaylı olarak internet gazetesi okunma oranlarını etkilemektedir. Bu sebeple internet gazeteleri internet servis sağlayıcılarla birlikte promosyon anlaşması yaparak hem kullanıcıların daha ucuza internete bağlanmasını sağlayabilir, hemde kendi gazetelerinin açılış sayfası yapıp, daha çok okunmasını sağlayabilirler.

Sonuç olarak, internet bağlantı ücretinin düşmesi, ortak kullanım noktalarına ücretsiz internet gazetesi okuma noktaları koyulması, internet gazetelerine abonelik sisteminin özendirilmesinin, internet gazetelerinin okunma oranlarını büyük ölçüde arttıracığı düşünülmektedir. Ayrıca, geleneksel gazetelerin ücretlerinin öğrencilerin alabileceği bir fiyat aralığında olması, gazetelerin abonelik sistemini özendirerek bu sisteme geçmesi ve gazetelerinde daha çok güncel ve spor sayfaları koyması, üniversite öğrencilerinin geleneksel gazeteleri okuma oranlarını büyük ölçüde arttıracığı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ÇAKIR, H. (2007). "Geleneksel Gazetecilik Karşısında İnternet Gazeteciliği", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22, 123- 149.
- KARADUMAN, M. (2003). "İnternet ve Gazetecilik", Sevda Alankuş (ed), Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul.
- KARADUMAN, M. (2003). "Haber Almada İnterneti Kullanma Alışkanlıkları", Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, sayı: 1.
- KIRÇIL, A. G. ve Karagüler T. (2003). "Dijital Çağda İletişime Yeni Yaklaşım: Online Gazetecilik", Akademik Bilişim Konferansı, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- MEB, (2011). Gazetecilik, Gazeteciliğin Temel Kavramları, Ankara.
- MEGGS, P.B, (1998). A History of Graphic Design, John Wileyand Sons, New York.
- MURZAKULOVA, G., (2008). "Farklı Toplumlarda İnternet Gazeteciliği: Rusya ve Türkiye İnternet Gazetelerinin Karşılaştırmalı Çözümlemesi", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- NEUBERGER, C. vd. (1998). "Online-the future of newspapers? Germany's dailies on the world wide web" Journal of Computer-Mediated Communication, Vol.4. No.1.

- ONURSOY, S. (2001). "Online Haber Yayıncılığında Görsel Tasarım Boyutu: Haber Siteleri Örnekleri Üzerine Bir Uygulama", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.
- SCHULTZ, T. (1999). "Interactive Options in Online Journalism: A Content Analysis of 100 U.S. Newspapers", Journal of Computer-Mediated Communication, Vol:5(1) .
- SOYTÜRK, T. (2008)., MediaCat Dijital, http://www.mertmedya.com/index.php?option=com_content&task=view&id=5&Itemid=35.
- TÜRK DİL KURUMU, (2012). "Gazetecilik sözlük anlamı", http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.4ff34c32ede565.12373462.
- TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU, (2011). "Yazılı Medya İstatistikleri", Haber Bülteni, s. 1.
- URHAN, B., KIZILCA İ. (2011). "Türkiye'de Kişilerin İnternet Kullanımları Ne Şekilde Değişiyor? İnternet Kullanıcıları Üzerine bir Değerlendirme", TEPAV, <http://www.tepav.org.tr>.
- WAN-IFRA, (2011) "Dünya Basın Trendleri Raporu", Dünya Gazeteler Birliği, <http://www.wan-ifra.org>.
- WARD, S. J. A. (2010). Global Journalism Ethics, Montreal :McGill-Queen's University Press.
- WENDLAND, M. (2011). "Five Things Journalists Need To Know About The Net" http://www.poynter.org/content/content_view.asp?id=4439, (04.05.2012).